

॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥

सूताभिजानीहिस्वकान्परास्वार्थान्ध्वजांश्चापततः समेतान् ॥ युद्धान्त्यहं नाभिजानामि किंचिन्मासैन्यं स्वच्छादयिष्ये पृषत्कैः ॥ ११ ॥ अरीन्विशोकाभिनिरीक्ष्य सर्वतो रथो ध्वजाग्राणि धुनोति मे भृशं ॥ राजातुरो नागमद्यत्किरीटी बहूनि दुःखान्यभियातोस्मि सूत ॥ १२ ॥ एतद्दुःखं सारथे धर्मराजो यन्मां हित्वा यातवानृशत्रुमध्ये ॥ नैनं जीवं नाद्यजानाम्यजीवं बीभत्सुं वातन्ममाद्याति दुःखं ॥ १३ ॥ सोऽहं द्विषत्सैन्यमुदग्रकल्पं विनाशयिष्ये परमप्रतीतः ॥ एतन्निहत्याजिमध्ये समेतं प्रीतो भविष्यामि सहत्वयाद्य ॥ १४ ॥ सर्वास्तूणान्सायकानामवेक्ष्य किं शिष्टं स्यात्सायकानां रथमे ॥ कावाजातिः किं प्रमाणं च ते पांज्ञात्वा व्यक्तं तत्समाचक्ष्वसूत ॥ १५ ॥ विशोक उवाच षण्मार्गणानामयुतानि वीरक्षुराश्च भद्राश्च तथा युताख्याः ॥ नाराचानां द्विसहस्रे च वीरत्रीण्येव च प्रदराणां स्मपार्थ ॥ १६ ॥ अस्यायुधं पाण्डवे यावशिष्टं नयद्देहच्छकटं षड्वीर्यं ॥ एतद्विद्वन्मुचसहस्रशोऽपि गदासि बाहुद्रविणं च ते स्ति ॥ १७ ॥ प्रासाश्च मुद्राः शक्तयस्तोमराश्च माभैषीस्त्वं संक्षयादायुधानां ॥ १८ ॥ भीमसेन उवाच सूताद्यैर्न पश्य भीमप्रयुक्तैः संहिदद्भिः पार्थिवानां सुवेगैः ॥ छन्नं वाणैराहवं घोररूपं नष्टादित्यं मृत्युलोकं न तुल्यं ॥ १९ ॥ अद्यैतद्वै विदितं पार्थिवानां भविष्यति त्याकुमारं च सूत ॥ निमग्नो वासमरे भीमसेन एकः कुरुन्वासमरे व्यजैषीत् ॥ २० ॥ सर्वे संख्ये कुरवो निष्पतंतु मां वा लोकाः कीर्तयन्त्वा कुमारं ॥ सर्वानेकस्तानहं पातयिष्ये ते वासव सर्वे भीमसेनं तु दंतु ॥ २१ ॥ आशास्तारः कर्मचाप्युत्तमं ये तन्मे देवाः केवलं साधयंतु ॥ आयात्विहाद्याजुनः शस्त्रघाती शक्रस्तूर्णयज्ञ इवोपहूतः ॥ २२ ॥ ईक्षस्वैतां भारती दीर्यमाणामेतेकस्माद्विद्रवंते न रेंद्राः ॥ व्यक्तं धीमान्मव्यसाची न राश्र्यः सैन्यं त्येतच्छादयत्याशुवाणैः ॥ २३ ॥ पश्य ध्वजांश्च द्रवतो विशोक नागाहयान्यत्ति संघांश्च संख्ये ॥ रथान्विकीर्णान् शरशक्तितान् पश्य स्वैतान् रथिनश्चैव सूत ॥ २४ ॥ आपूर्यते कौरवीचाप्यभीक्ष्णं सेनात्थसौ सुभृशं हन्यमाना ॥ धनं जयस्याशानि तुल्यवेगैर्ग्रस्ता शरैः कांचन बर्हिजालैः ॥ २५ ॥ एते द्रवंति स्म रथाश्च नागाः पदातिसंघानि तिम्रं दयंतः ॥ संमुख्यमानाः कौरवाः सर्वे एव द्रवंति नागा इव दाहभीताः ॥ २६ ॥ हाहा कृताश्चैव रणे विशोक मुंचंति नादान्विपुलान्गजेंद्राः ॥ २७ ॥ विशोक उवाच किं भीम नैनं त्वमिहाशृणोषि विस्फारितं गांढिवस्यातिघोरं ॥ क्रुद्धेन पार्थेन विरुष्यतो यकच्चिन्नेमौ तव कर्णौ विनष्टौ ॥ २८ ॥ सर्वे कामाः पाण्डव ते समृद्धाः कपित्थं सौहृश्यते हस्ति सैन्ये ॥ नीलाह्वनाद्विद्युतमुच्चरंतीं तथापश्य विस्फुरंतीं धनुर्ज्या ॥ २९ ॥